

**Huis van het
Nederlands**
ANTWERPEN

Klare taal rendeert

Over het belang van een taalbeleid voor bedrijven en organisaties

Taalbeleid: geen overbodige luxe

Duidelijk en transparant taalgebruik vermijdt misverstanden, verbetert de samenwerking tussen werknemers, verhoogt de veiligheid en de efficiëntie op de werkplek, én draagt bij tot een beter rendement. Uiteraard is een taalbeleid ook iets voor uw bedrijf of organisatie.

Meer dan een taal cursus

Een laagtaalvaardige werknemer op cursus Nederlands sturen is een goed begin. Maar uw bedrijf of organisatie wordt pas echt beter van zo'n cursus met een **overkoepelend** taalbeleid. Want dát zou betekenen dat u er als werkgever bijvoorbeeld ook voor zorgt dat het **management** zijn taalgebruik aanpast aan de minst taalvaardigen, dat de veiligheidsvoorschriften op de **werkplek** begrijpelijk gepresenteerd worden en dat Nederlandstalige **collega's** geen nodeloos vakjargon gebruiken en hun dialect wat oppoetsen.

Bijdrage tot de rendabiliteit

Investeren in taal loont. Omdat taalvaardige werknemers zich beter geaccepteerd voelen, makkelijker samenwerken en minder tijd verliezen. Ze pakken de zaken **efficiënter** aan en zijn **productiever**. Uw bedrijf of organisatie kan daar alleen maar **performanter** en **rendabeler** door worden. En dat alleen maar door taal hoog op de agenda te plaatsen en ervoor te zorgen dat taal voor niemand in uw bedrijf of organisatie een struikelblok kan zijn.

Met andere woorden...

Een efficiënt taalbeleid

- > **schept** de context en de voorwaarden voor een betere interne communicatie.
- > **is gericht op** alle niveaus: van klusjesman tot algemeen directeur.
- > **verhoogt** de rendabiliteit van een bedrijf of organisatie.

Een overkoepelend taalbeleid is zeker geen overbodige luxe.

Van manager tot werknemer: een beleid op alle niveaus

In bedrijven en organisaties met een taalbeleid werkt iedereen aan klare taal: niet alleen de laagtaalvaardige werknemers, maar ook hun Nederlandstalige collega's, hun leidinggevenden op de werkplek en het management.

Management: strategie op kop

Geen taalbeleid zonder enkele strategische beslissingen op beleidsniveau. Het management moet beginnen met concrete talige doelen en acties kernachtig te formuleren op alle niveaus. Zo voorkomt u dat tijd, geld en energie worden verspild aan een verzameling van losstaande acties.

Taalomgeving onder de loep

Talige doelen en acties formuleren doet u het best op basis van een **taalomgevingsanalyse**. Met dat instrument gaat u na welke taalacties het bedrijf of de organisatie al onderneemt en welke taalprojecten u aanvullend nog moet opstarten.

De acties en doelen komen zwart op wit in een **taalbeleidsplan**, zodat u een document hebt waarnaar u op elk moment kan teruggrijpen. Een werkgroep met vertegenwoordigers van alle bedrijfsniveaus en onder leiding van een taalbeleidscoördinator zorgt voor de opstelling, de uitvoering, de coördinatie en de opvolging van het taalbeleidsplan.

Maximale bereidheid

Om een taalbeleid te voeren dat maximaal rendeert, moet u bereid zijn voldoende middelen uit te trekken. Het volstaat niet te investeren in opleidingen voor laagtaalvaardige medewerkers. Ook de vorming van de collega's van de laagtaalvaardigen en de context waarin wordt gewerkt, moeten onder het vergrootglas worden gelegd.

*Een totaalpakket van
doelen en acties
op alle niveaus is
noodzakelijk.*

Op de werkplek: duidelijkheid voor alles

Confronteer (laag)taalvaardige werknemers niet onnodig met moeilijk of onduidelijk taalgebruik. Die gouden regel werkt in het voordeel van het hele bedrijf. Duidelijk en transparant taalgebruik komt álle werknemers ten goede.

Taalscan

Voor de communicatie op de werkplek (signalisatie, instructies, veiligheidsvoorschriften, dienstmededelingen) geldt: hou ze bondig en resultaatgericht. Bestudeer daarom zeker de taalsituatie zoals ze nu is. Daarvoor kunt u de Taalscan inzetten. Dat instrument toont hoe u laagtaalvaardige werknemers het best benadert, zowel schriftelijk als mondeling. U krijgt ook tips over hoe u taalverbeteringen kunt aanbrengen op de werkplek.

Veilig stripverhaal

Teksten kunnen altijd makkelijker (bijvoorbeeld door het herschrijven van het arbeidsreglement en ingewikkelde handleidingen) of indien nodig efficiënter (onder meer met behulp van pictogrammen), zodat laagtaalvaardige werknemers de boodschap beter begrijpen. Veiligheidsvoorschriften kunnen bijvoorbeeld even goed of zelfs beter worden weergegeven in een 'stripverhaal' met een reeks foto's dan door middel van tekst.

Nederlandstalige werknemers: bewustmaking van het eigen taalgebruik

Doorgaans hebben Nederlandstalige collega's meer contact met laagtaalvaardige werknemers dan de werkgever. Daardoor spelen zij een cruciale rol in hun taalontwikkeling. Bovendien kunnen zij ook hinder ondervinden van de taalachterstand van een collega.

Tweerichtingsverkeer

Een taalopleiding voor de laagtaalvaardige werknemer is goed, maar lost niet alle taalproblemen op de werkplek op. Daarvoor is tweerichtingsverkeer nodig. Terwijl de laagtaalvaardige zijn kennis van het Nederlands opkrikt via een opleiding, kunnen de Nederlandstalige collega's hun taalgebruik aanpassen. Spreken ze niet te vaak dialect? Gebruiken ze niet te veel vakjargon? Workshops kunnen daarbij helpen.

*Wees creatief.
De uitleg hoeft niet
steeds in tekst
te staan.*

Laagtaalvaardige werknemers: pakket van maatregelen

Een algemene taal cursus is een goed begin. Maar laagtaalvaardigen moeten ook de kans krijgen hun taalkennis optimaal te gebruiken.

Enkele maatregelen:

- > De selectieprocedure aanpassen. Voor bepaalde functies hoeft een lagere taalvaardigheid geen probleem te zijn. Daarom is het nuttig te bepalen wat de minimale vereiste taalvaardigheid is voor een bepaalde functie, en dat te testen tijdens de selectieprocedure.
- > Per laagtaalvaardige werknemer een taaltraject uitstippelen en een cursus 'Nederlands op de werkvloer' organiseren. Zo'n cursus vertrekt vanuit het vakjargon en de taal die een werknemer bij zijn professionele activiteiten nodig heeft. Het levert snel resultaat op.
- > Het gebruik van het Nederlands op de werkplek stimuleren door meer interactiemogelijkheden tussen collega's te creëren en laagtaalvaardigen extra aan te moedigen om deel te nemen aan bedrijfsevenementen.

*Stimuleer het gebruik
van het Nederlands
op de werkplek.*

Begin klein en doe gewoon

Een taalbeleid invoeren doet u niet van vandaag op morgen. Het is een plan op lange termijn. Het is daarom niet realistisch meteen grootse resultaten te verwachten. Dat hoeft ook niet. Als u bij wijze van oefening nu al eens begon met het onnodige schriftelijk taalgebruik in de bedrijfsgebouwen te verwijderen, de veiligheidsvoorschriften in een beeldverhaal te gieten en het arbeidsreglement te herschrijven ...

4 nuttige tips

- > Hou het kort. Korte zinnen lezen vlotter.
- > Kies voor eenvoud. Moeilijke woorden maken echt niet slimmer.
- > Gebruik een taal die zo dicht mogelijk aansluit bij de spreektaal, maar vermijd dialect.
- > Blijf zoveel mogelijk actief. Passieve zinnen maken teksten nodeloos omslachtig.

Waarom? Daarom!

'Onduidelijke taal gebruiken getuigt van weinig respect. Mijn moeder kreeg ooit van de vrederechter te horen dat haar zaak 'zonder voorwerp' was. Hij bedoelde dat ze intussen was opgelost. Waarom zegt hij het dan niet gewoon zó?'

Karine Nicolay,

hoofredacteur van de krant Wablieft, over het belang van eenvoudig taalgebruik

In 9 stappen naar een rendabel taalbeleid

U hoeft niet alle 9 stappen in één keer te doorlopen. Bovendien kan u, afhankelijk van de noden en mogelijkheden, op elk moment in het stappenplan instappen.

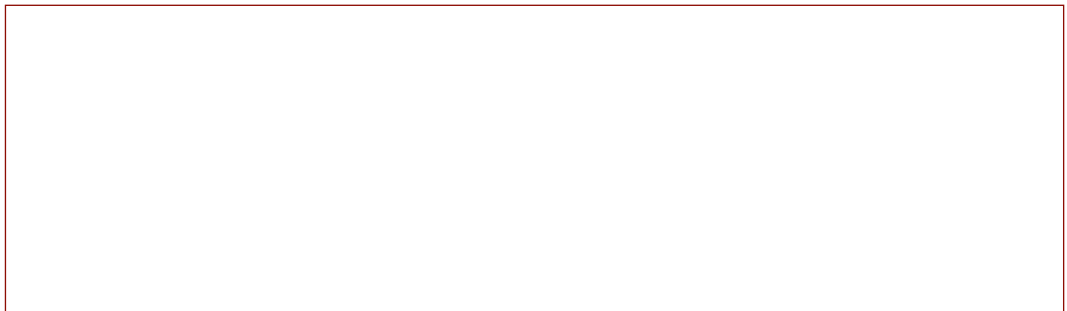

Een concrete leidraad voor dit stappenplan met handige instrumenten is vanaf juli 2007 ter beschikking bij het Huis van Nederlands Antwerpen.

Meer info hierover? tel. 03 227 70 55 | www.nt2antwerpen.be

Voor meer info:

Deze brochure is een initiatief van het **Huis van het Nederlands Antwerpen**.
Ontwikkel- en adviesgroep: Universiteit Antwerpen (Linguapolis en het Instituut voor Onderwijs- en Informatiewetenschappen), Huis van het Nederlands Brussel en Huis van het Nederlands Antwerpen